

GORE SRCA

VJERSKI TJEDNIK

GOD. V.

ZAGREB, 22. SLJECNJA 1958.

BR. 14

PRIPRAVA UČITELJEVA

Dugački je put od jednoga sata vodio do pučke škole. Koliko li su puta prošli tim putem mali i sitni učenici. I po suncu i po kiši. I po snijegu i smrzavici. I po suhu i po platu. Sa svojim torbicama na leđima. I nešto suha kruha i sira uz učevne knjige. Polazili bi ranim jutrom i vraćali se poslije podne. I po mraku u zimsko doba. Izmučeni hladom i iscrpljeni gladom. A djeca ko djeca. I vesela i neraspoložena. I u prijateljstvu i u grikanju i pećkanju. Tako su godine prolazile i škole svršavale. I ostalo je samo sjecanje na dane pučkog školovanja. I pojeđ ne žive uspomene.

Na polovici je puta stajao zidani spomenik s kipom preteče Gospodina sv. Ivana Krsitelja. Kip je bio zatvoren staklenim prozorom. Svaki dan su se mali učenici otkrivali i brizali da iskažu poštovanje Svecu Dozjemu. Jednoga se dana pridružio maloj skupini učenika neki lugar s puškom. Puška i djeca. Koliko zanimanje! Pojedinci su govorili, što bi sve pogodili hicem iz puške. I zeca. I srnu. I vranu. I prepelicu... I sve, čega trmo nije bilo. Jedan će: «A bi li pogodio iz te i te daljine u kip sv. Ivana?» Nepromišljeno, ali rečeno.

I čudnih ga zabolilo, što je to reklo Kip Svecu Božjega. Od onoga ga časa nešto grizlo u nutrini. Godinama je nosio taj ubod u svojoj duši. Iako se istužio zbog toga gdje je trebalo. I žao mu je bilo sve dok nije upoznao nainovost toga prekora. Blažena nježnost mladenačke duše! I divno svijetlo, koje je malo po malo širilo svoje sve veće zrake osvjetljavanja i spoznavanja čovječjega života i ljudskog i Božjega znanja. I tako unapredivalo znanje i mudrost s rastom tjelesnog života. I spremalo nekada mladog nčenika na njegovu životnu zadaću. Tako teče život ljudski.

I naš se Učitelj spremao. Kao ljudsko dijete prikriwas svoje božansko znanje i napredovao u mudrosti i u dobi i u milosti kod Boga i kod ljudi (Lk 2,52). I tako se spremao na svoj budućni učiteljski rad. Zato o Njemu ništa ne znamo od dvanaeste do tridesete godine. On je rasao u to doba kao čovjek u svjetovnom i ljudskom znanju. Sve je promatrao oko sebe. Zato Njemu nije bilo ništa nepoznato, što pokrče ljudske osjećaje i uzdiže ljudsko srce. I što se događa u Njegovu narodu.

Kao zrio muž je stupio na pozornicu javnoga života pun iskustva. On je poznao i dušu i srce svoga naroda. Zato se lako snašao na svim

prilikama svoga naučavanja. I brzo je osvojio narod i oćarao ga i uvjerenošću svoje osobe i snagom svoje riječi. On nije nikoga izbjegavao. Sa svima je bio u saobraćaju. I s aristokratskim svećeničkim obiteljima. I s vijećnicima u Jerusalemu. I sa seljacima po setima u Galileji. A prilike su tražile, da bude s ljudima u osobnim vezama. Sam je bio i radnik. Zato je našao pravu riječ za svakoga, kraj koga je prolazio.

Na Genezaretskom su jezercu Apostoli susreli među ribarima svoje stare znance. I odmah su se i Učitelj i Apostoli s njima pozabavili o njihovom poslu. A kako je Učitelj imao budno oko za sve, zato vadi iz života divne i neiscrpive pripodobе.

On pozna radosti i žalosti vinogradareve i zemljoradnike. On zna, da se carinici svađaju i prepiru s narodom. On je čuo i o otimaćinama, koje su vjeroniци finili dužnicima. Znao je za odnošaje između poslodavaca i radnika. On izanalizirao lijevna slugu, koji svoj talenat zakapa u zemlju, dok njegov susjed radi s dva, tri i pet talenata.

Učitelj pozna svadbene svečanosti. Bogatoše gleda odjevene u grimis i svilu. Siromahu bolesna Lazara susreće, kako leži pred vratima bogata raspikuće. I još je mnoge druge žalosne i propale osobe vidio na zakrčetima ulica i za ogradama.

Sjedio je za stolovima farizeja i slušao, kako govore s uzbuđenjem o židovskim svećeničkim obiteljima i Saducejima, da su poprimili pogansku rimsku i grčku kulturu. A ta predire sve dublje u shvaćanje židovskoga naroda. I proniče sve više upravu, pravo, javne uredbе i sve životne običaje. On nije izbjegavao ni saobraćaj rimskih poglavica. A

oni su oholo pokazivali na svojo nadmoćnu kulturu, na raskošne građevine rimskoga grada Tiberiasa na Genezaretskom jezercu, na tvrđavu Antoniju u Jerusalemu, na palaču, koju je Herod Veliki izgradio za sebe. A bila je bogatija mramorom i zlatom, nego li židovski hram. Kadkad su pokazivali na kazalište, borilište i trkalište i govorili: «Gledaj, Učitelju, kakovo je to kamenje i kako su divne to građevine» (Mk 13,1). A Isus odgovori: «Ni kamen na kamenu ne će ostati, koji se ne će razvaliti» (Mk 13,2).

Sve je On to vidio i znao. I jednoga dana sjedne na proplanku brda. Mucnina naroda Ga okružile. I onda je svečano počeo govoriti o temeljima nove krićanske kulture, o Osam blaženstava.

«1. Blaženi siromasi duhom, jer će njihovo kraljevstvo nebesko; 2. Blaženi žalosni, jer će se oni utješiti; 3. Blaženi krotki, jer će oni baštiniti zemlju; 4. Blaženi, koji gladuju i žedaju pravde, jer će se oni nasititi; 5. Blaženi milosrdni, jer će oni milosrde postići; 6. Blaženi čista srca, jer će oni Boga vidjeti; 7. Blaženi mirisvoeci, jer će se oni sinovi Božji svati; 8. Blaženi, koji su progurjeni radi pravednosti, jer je njihovo kraljevstvo nebesko (Mt 5,35,10).

Prvim blaženstvom Učitelj rješavao socijalno pitanje. Veće siromake s bogatašima međusobno. Daje im duhovnu podlogu i jednakost. On ne će da bude reformator u modernom (svjetlovnom) smislu. To prepusta drugima. On se ograničuje samo na duhovno, vjersko polje. Jer svaka pravna reforma treba da dolazi iz nutrini, iz srca. Zato treba najprije srce reformirati. To je on sebi postavio za zadaću.

Slika Velike Majke

Slike velikih umjetnika, kao i jednostavni crteži prikazuju, Marijo, Tvoj uvjereni lik na zemlji i na nebu. Ljubav i poštovanje traži ljepotu, koja će biti odraz Tvoje ljepote, iako nije dostižno našoj snazi i mašti da se približi Tobi onakovoj, kakova si u veličini Odabrane u ljudskome rodu, u nebeskom sjaju svoga Materinstva. Ne možemo izraziti Tvoj lik, našim ljudskim sredstvima, kako bismo željeli, ali to ne tražim od nas. Marijo, Ti želiš, da naša srca pripreme zaklon za Tvoje božansko Dijete, koje nam donosiš. Ti želiš da primimo Tvojeja Sina, kojega kriješ pred Herodovom mržnjom i da Ga nadeš u hramu naših srca, kada dolaziš da Ga potražiš. Marijo, Tvoja je volja da budem s Tvojim Sinom na

svim putevima Njegova života, u Njegovoj muci i kod Križem i u slavi Uskrsnuća. Tvoja je volja da pamtimo Tvoje riječi: «Učinite sve, što vam On kaže»; Marijo, ako u našim srcima On živi, i Ti si uvijek s Njimo i u nama. Ako slušamo glas Onoga, koji okupljuje grijehe, slušamo glas i Tvoje ljubavi, koja se štrvuje u Njegovoj štrvi. Ako doživimo Isusa, kojega progoni mržnja i krutost i ranjava zloća i neznanje, doživamo i Tebe, koja poznaješ križni put i najveće boli.

Marijo, Ti si uzor našim djelima, pomoć je našim potrebama, utjeha u našim nevoljama. Ti si u nama u svima našim pogibijama i u svim našim radoštinama. Zato Tvoja slika živi u našem srcu, slika Majke, koja dariva neprolazno srcu, Krista, spasenje

«Svi su se divili riječima, koje su izrekli iz ustiju Božjine» (Lk. 4, 22).

Priloga iz današnje sv. Mise

PAZI NA OČI

Među sjettlima, kojima je Bog obdario tijelo čovječje, najodličniji je vid radi brzine, kojom djeluje i što po njemu duh naš najlakše upoznaje vanjske predmete, stvara sudove i ravna svoja djela. No upravo zato je ovo sjettlo veoma pogibeljno, jer predaje nam predodžbe bez nadzora, i dobre i loše, koje mogu da nauče ne znmo savršanstvu, nego i vječnom spasu. Filozofi uče, da naše strasti potpuno osvoje u fantaziji (mašti). One vrše utjecaj prema predodžbama, koje se rađaju u fantaziji. Ako na primjer fantazija predoči nitim dijete naše duše neki predmet, koji joj se zvida, odmah se u našoj nitzi naravi budi ljubav prema tom predmetu. Predoči li joj nešto, što joj se ne dopada, budi se u nitzi naravi gađenje i mržnja.

Nedovoljeno je nadalje, da fantazija u stvaranju svojih predodžbā ovijestiponaviše o očima. Tako gotovo sve strasti čovječje, koje se bore protiv duha, počuju od neopreznih očiju, koje predočuju mašti one stvari, za kojima teže sin naša nagnuća i neuredna želje. Plane li u srcu strast grijesne ljubavi i nagnuća, tomu su u mnogo slučajeva krive neobuzdane oči.

Job je to znao, pa je sklopio ugovor sa svojim očima. On je predboro znao, da iz neopreznih pogleda lakko sljede grijesne predodžbe, iz predodžbā neurođni poriv i želje, koje počuju na privoćenje u grijeh. «Sklopio sam ugovor sa svojim očima, da ne bi, ni pomislilo na djevoštvo, vell on. Otuda i mudre opomene, koje čitamo u knjizi Sirahovoj: «Ne ovjesti oči o nijednu djevojkę, da ti njezina ljepota ne proursukuje pad. Okreni lice svoje od naklone žene i ne gledaj za tuđom ljepotom... Ljepota žene mnoge je upropastila i ona uzaludnje strasć kao oganj». Zato neka svatko skrbno pazi na svoje oči, tko sumeće slika pogibelji i ne želi da se prije ili kasnije potuži: «Oko mi je zarobilo dušu».

Koliko li primjera donosi spaso Sv. Pismo, koji svakoga upozoruju da pogibelji, koje prijete duši a i tjelesna. David je bio muđ po srcu Božjem, pa ipak ga je jedan jedini neopreznii pogled doveo do dubokog pada. Kako su došla ona dva stara suca na to, os vrebaju čistu Suzanu? Pustili su očima previše alobode, jer tako čitamo u proroku Danjelu: «Štarc i su vidjeli svaki dan ulaziti u vr i šetati po njem, i uplamljela im je požuda za njome. Šta je ponukalo ženu Putifarovu, da kuša Josipa egipćalskog? Sv. Pismo kaže: Josip je bio lijepa osoba i ugoda lica. Zato su nakon nekog vremena bacil gospodarica oči na Josipa... S mnogim riječima dodajvala je žena Josipu dan na dane. Holoferne pa je štrvom i izgubio život po slaboj ženi. Sv. Pismo kaže: «Njezine su sandale zahlijebile njegove oči, a njena ljepota smrobila njegovo srce».

Tko dakle želi da provodi pobožan život, mora brižljivo paziti na oči. Neka se ne požuda u samoga sebe, u svoj dosadašnju nevinnost i krepost, nego neka brižljivo saštrvi one prozore, kroz koje prođire u dušu smrt. Sv. Grgur kaže: «Oči treba držati na usdi, jer one gotovo silom vuču u grijeh». A sv. Augustin kaže: «Oči treba nadzirati najvećom brižljivošću, jer su one vrata srca. Nije čudo, da su sveci svoje oči tako nadzirali, da im je opres bio gotovo pretrajan. O sv. Klari se veđ, da nije nikada vidjela lica mludkara. O sv. Franji, koji je nerijetko službeno sa senziskim osobama razgovarao, kažu, da ih nije poznavao po licu, nego po glasu.

III. NEDJELJA DO KOROJAVLJENJU

22. I. 1960.

sv. Ilija postavlja evakove: Kijanija za Baga...

U Postilasci (Rim, 12, 16-21) sv. Pavlo upućuje...

U sv. Ewangeliju pripovijeda se ozdravljenje...

SV. IVAN ZLATOUSTI

Rođen se 14. I. 344. u Antiohiji. Glavoviti bogoslovni profesor i retor...

Njegov suočenič bio je sv. Bazilije. Kad je on prihvatio pravdu...

U njem pokazuje svu veličinu i tešku dužnost toga uzvišenoga zvanja...

U 397. varkom su ga namamili izvan Antiohije i zatim s njim odveli u Carigrad...

osobito njegova živa vjera u prosveti Sukramentam, neovisnost i revnost...

Kad je carica Eudokija otela vinograd udovici Teognosti, sv. Ivan je oćinaki ukorio...

U 405. u Carigradu je bio u erikvi Apostola u Carigradu. Sada počiva u bazilici sv. Petra u Pimu...

sv. Otac Pij X. postavio je S. VII. 1938. sv. Efratasima zaštitnikom protivnikima...

Iz kršćanske starine

Još u preneseno doba, kada su glavni jezici bili grčki i latinski, opstojale su knjižnice (biblioteke)...

Bubi telefonira

Maši Bubi stajalo je uz svoga tatu i slušao, kako on svako jutro telefonom nazivlje...

Kad jednog jutra tate nije bilo u sobi, uhvati Bubi prigoda, da se i on malo telefonom porazgovori...

porazgovorio s dragim Bogom, zatvorio je Bubi telefon.

Mi ćemo se možda namizmati na ovu zgodu. No to, što je učinio mali Bubi, nije ništa smiješno...

Ne oćešajš i li ti, dragi prijateljče, da bi koji puta trebao telefonirati dragom Bogu...

Zaruke Dj. Marije u umjetnosti

Letok prikazivaše prethodne prizore i samo predavanje Marije Josipu, a ne samo vjenčanje. Na Zapadu se pojavila na grebi nad vratima stolne crkve...

prizoru redi nastave i boja, kojima se odražuje rječanost mlade Djevice i obzir svetoga Josipa i velikoga svećenika. Odbijeni prosac lomi šipku. Josip koćno pristaje svetu Djevici.

U ovome predmetu se približavaju užtoj i umetnik: Perugino i Rafael.

Petar Vanucci Perugino (1446. — 1524.), slikar umbrijske škole, crta Djevično vjenčanje na slici muzeja u Cascu. Maleni likovi pozadine su nježna i oćemna lika plavih žena.

Rafael Santi (1483. — 1520.), slikar rimske škole, stihodi svoga ućiteља u svomeju već umome djevu u milanskom muzeju Breze. Njegov zokroženi hram je skladne gradnje, a njegova lica se stizajuju u okopovu. Veliki svećnik je veseļjak, Josip je srećne dobe. Marijino odijelo se produćuje i proširuje. Djevica pruža nježno demću, a Njezin izražaj je uor stida i drašćiti. Sve ovo čini Rafaelovu sliku najljepšom prikazobom Djevične vjerbije.

Ontali taljanski slikari svojim staticima bojanja jednako vjenčavaju Djevicu, svatko vlastitim načinom. Španjolski slikar Dinako Theotocopi di Greco (1548. — 1625.) podao je vjen-

čanje izgled pričesti svojom stjetnom sivinom u dugim prugama.

U sjevernim zemljama šćezavaju predaje pojedineši.

Albert Dürer (1471. — 1528.), slikar njemačke škole, čini prizor dostojan i stvarnim. Mladobnja i veliki svećnik u svećnome odijelu još su prednjagom držanja. Djevica s koprenom oblači kabanicu hermelinove kože i zadubļuje se u pobožna razmatranja. Slikar, koji je divno naslikao prizor, nije propustio, po obćajni nacrtati pojednostiti, koje oduhovituju značaj Zarućnika.

Petar Pavao Rubens (1577. — 1640.), slikar flandrijske škole, prikazuje Djevicu, oćvjenčanu ružama. Ona oblači lijepu prilježavajuću haljinu hermelinove kože širokih nabara, dok anđeli lećbe u zraku i drže cvijete.

Francuski slikari Fouquet (Fuks) Poussin (Pusen) i Boucher (Buoš) prikazuju vjenčanje svatko na svoj način. Ivan Fouquet (1415. — 1480.) u muzeju u Chantilly nasjeduje taljanskom slikarstvu. Prizor se događa pred trijemeom slavoloka u usokanim stupovima. Mladenci se drže za ruke, a bez prestana. Proci izražuju srdību. Veliki svećnik nosi prani štit, a biskupitka kapa zamjenjuje papinsku krunu. Josip je snažni stariac s udobnom kabanicom; Djevica je ćećna, držanja u haljinu, ćvjenaju

zlatom. Ova slika se odlikuje dobroćudnoću.

Nikola Poussin (1594. — 1665.) postavija prizor u hram. Klijatiji vjenčani, rućične krunu, stva velikoga svećenika: sve ovo veoma jećna na starinska vjenčanja.

Franco Boucher (1703. — 1770.) podaje vjenčanje, prema ukusu svoga stoljeća, više značaj slikarske savjesnosti nego pobožnosti. On prikazuje Djevicu sromšnom ženom, dok veliki svećnik nježno prigiba koljeno pred svetim suprućima.

Ovo su glavne slike vjenčanja Blažene Marije u umjetnosti. Neke tumače duševne osjećaje i otkrivaju tajnu Svetoga Duha. Crtaju naimo događaje: Josip saznanje ulogu u božanskom planu, a Marija se oslobađa tajne i slućava Anđelov navještaj. Glećećo približavajuće andeoskome Pozdravu i kao da slućaju Mariju, gdje govori prva uzvišene rijeć: »Evo slućebenice Gospođine, neka mi bude po rijeći tvojeje.

U MISIJSKIM ZEMĽJAMA, ukoliko podpadaju pod agenciju »Fides«, bilo je 1923. godine deset i pol milijuna katolika, dok je njihov broj 1948. iznosio 23 milijuna. Najveći je prizor u Belgickom Kongu (7%), zatim u Indonećiji i na Filipinima.

